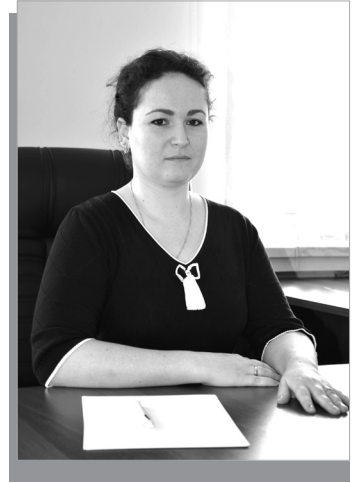

К. В. ХАРКІВСЬКА

здобувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Харків
e-mail: hoslaw@nulau.edu.ua

ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ¹

Досліджено проблеми забезпечення свободи інвестиційної діяльності. Аналізуються такі інститути інвестиційної діяльності, як «інвестиційний договір» та «інвестиційна безпека». Приділено увагу проблемам бюджетного інвестування національної економіки, проаналізовано інші форми забезпечення свободи інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, свобода інвестиційної діяльності, інвестиційна безпека.

Постановка проблеми. Що стосується інвестиційної діяльності, то в більшості випадків подібна діяльність розглядається стосовно не взагалі майнових відносин, а конкретно стосовно відносин, що реалізуються у сфері господарювання. Крім того, у багатьох країнах світу інвестиційна діяльність визнається надзвичайно важливим видом діяльності як для розвитку системи господарювання в цілому, так і для підвищення рівня життя громадян.

Різноманіття форм інвестиційної діяльності позначається на характері і змісті нормотворчого процесу, коли потрібно враховувати економічну сутність і види інвестицій. Не випадково відповідно до ст. 10 ГК України серед основних напрямів, що визначаються державою, можна відокремити інвес-

¹ Роботу виконано у межах цільової комплексної програми «Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки» (№ державної реєстрації 0111U000962)

тиційну політику, яка спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним. А свобода здійснення інвестиційної діяльності, на нашу думку, як абстрактна можливість або здатність вкладення інвестицій виступає юридичною передумовою для володіння інвестором суб'єктивних прав і обов'язків, що виникають на підставі відповідних юридичних фактів у рамках інвестиційних правовідносин, і тим самим становить зміст правоздатності тієї чи іншої особи.

Разом з тим свобода здійснення інвестиційної діяльності, на нашу думку, не є абсолютною і, крім іншого, потребує застосування відповідних правових засобів.

Так, на думку В. І. Кухара, мова йде про наявність правового інвестиційного порядку як складової частини правового господарського порядку та результату впровадження інвестиційної політики держави, зокрема, обраної моделі інвестиційного розвитку економіки країни, що визначається станом ефективного функціонування інвестиційного ринку та системи інвестиційних відносин і які у свою чергу ґрунтуються на: відповідно зазначеній моделі, законодавчому забезпеченні функціонування інвестиційного ринку; ефективній державній підтримці інвестиційної діяльності; високому рівні правових гарантій та законності процесів реалізації інвестиційних правовідносин; ефективній адміністративній практиці реалізації організаційно-господарської компетенції; високій договірній дисципліні суб'єктів інвестиційних відносин; виконанні державою взятих міжнародно-правових зобов'язань щодо режиму іноземних інвестицій з відповідною інкорпорацією їх положень у національне законодавство [1, с. 165–166].

Разом з тим інвестиційна політика держави може бути ефективною тільки за умови трансформування її положень, завдань та цілей у систему координат засобів господарсько-правової політики держави. Як відомо, остання визначається в літературі як така, що базується на положеннях конституційного економічного порядку, економічної політики держави та наукової господарсько-правової доктрини і зафіксована у змісті державних програм економічного розвитку як обов'язкова, структурна та інструментальна її складова, що є імперативною концептуальною позицією держави стосовно напрямів та змісту подальшого розвитку господарського законодавства, удосконалення практики його застосування, оптимізації правового господарського порядку як такого [2, с. 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що вчені-господарники приділяють достатньо уваги дослідженням інвестиційної політики та інвестиційній діяльності, а саме: О. М. Вінник, Д. В. Задихайло, В. К. Мамутов, В. М. Пашков, О. П. Подцерковний, В. А. Устименко, В. С. Щербина, О. В. Шаповалова та ін. Однак зазначені науковці не приділяють достатньої уваги проблемам гарантування свободи інвестиційної діяльності як складової свободи комерційної діяльності.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження правових засобів забезпечення свободи інвестиційної діяльності та формування цілісної концепції в контексті забезпечення свободи комерційної діяльності як фактора інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу. Доктринальне, ефективне здійснення інвестиційної діяльності можливе лише за наявності правового забезпечення свободи цієї діяльності, тобто правових засобів, що забезпечують дотримання прав інвесторів та захист інвестицій, а саме: 1) свободу вибору інвестицій; 2) свободу вибору об'єкта інвестиційної діяльності; 3) свободу вибору сфери здійснення інвестиційної діяльності; 4) свободу вибору правової форми здійснення інвестиційної діяльності; 5) свободу інвестиційного договору; 6) право вільного використання доходів, прибутку та інших правомірно отриманих грошових сум від вкладених інвестицій, включаючи їх переклад і безперешкодний вивіз за межі України.

При цьому, відповідно до ч. 2 ст. 11 Закону України «Про інвестиційну діяльність», створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища і здоров'я. Не випадково Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» (ст. 1) регламентує, що правовою основою стимулювання інвестиційної діяльності є Конституція України, Закон України «Про режим іноземного інвестування» та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у цій сфері. Цим Законом визначені пріоритетні галузі економіки (ст. 2) — це ті галузі, що спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та

експортного потенціалу, створення нових робочих місць. Також у цьому контексті цікавим є Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова», який визначає порядок запровадження та функціонування спеціального режиму інвестиційної діяльності у пріоритетних видах економічної діяльності на території міста Харкова. Відповідно до ч. 2 ст. 6 цього Закону, спеціальний правовий режим підприємницької діяльності, встановлений на території міста Харкова, поширюється на суб'єктів підприємницької діяльності виключно під час реалізації ними на цій території інвестиційних проєктів відповідно до укладених договорів. Необхідно зауважити, що в Україні прийнята велика кількість законодавчих актів, що регулюють спеціальний режим інвестування як в окремих регіонах, так і галузях національної економіки. Метою створення спеціальних (вільних) економічних зон є залучення іноземних інвестицій та сприяння їм, активізація спільно з іноземними інвесторами підприємницької діяльності для нарощування експорту товарів і послуг, поставок на внутрішній ринок високоякісної продукції та послуг, залучення і впровадження нових технологій, ринкових методів господарювання, розвитку інфраструктури ринку, поліпшення використання природних і трудових ресурсів, прискорення соціально-економічного розвитку України.

Так, одним із перших нормативно-правових актів, що закріпив особливості створення спеціальних правових режимів як господарювання, так і інвестиційної діяльності, був Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон».

Крім того, Закон України «Про режим іноземного інвестування» (ч. 2 ст. 7) регламентує, що для окремих суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють інвестиційні проєкти із залученням іноземних інвестицій, що реалізуються відповідно до державних програм розвитку пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери і територій, може встановлюватися пільговий режим інвестиційної та іншої господарської діяльності. Такими гарантіями є: гарантії у разі зміни законодавства; гарантії щодо примусових вилучень, а також незаконних дій органів державної влади та їх посадових осіб; право на відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду і моральну шкоду, завданих їм унаслідок дій, бездіяльності або неналежного виконання державними органами України чи їх посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо іноземного інвестора або підприємства з іноземними інвестиціями; гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності щодо повернення не пізніше шести місяців з дня припинення цієї діяльності своїх інвестицій у натуральній формі або у валюті інвестування в сумі фактичного внеску (з урахуванням можливого зменшення статутного капіталу) без спла-

ти мита, а також доходів з цих інвестицій у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю на момент припинення інвестиційної діяльності; гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних унаслідок здійснення іноземних інвестицій. А Закон України «Про захист іноземних інвестицій» уточнює (ст. 3), що держава не може реквізувати іноземні інвестиції, за винятком випадків стихійного лиха, аварій, епідемій, епізоотій. Рішення про реквізицію іноземних інвестицій приймає КМУ. Компенсація, що виплачується в цих випадках іноземному інвестору, має бути адекватною та ефективною. В подальшому, з метою погодження національних економічних інтересів та забезпечення максимального припливу інвестицій було розроблено Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україну, яка була затверджена відповідним Законом України від 17 грудня 1993 р.

Метою цієї програми було оголошено заохочення вкладення іноземного капіталу в пріоритетні галузі економіки України за рахунок надання податкових пільг та страхових гарантій щодо найбільш ефективних інвестиційних проєктів, удосконалення системи правового регулювання іноземного інвестування, розвиток інфраструктури міжнародного бізнесу та інших передумов іноземного інвестування. До її основних завдань належали такі: забезпечення за рахунок залучення іноземних інвестицій додаткових джерел фінансування прогресивних структурних перетворень в економіці України; розвиток потужного експортного потенціалу; підвищення технічного та якісного рівня виробництва; зменшення потреб підприємств України в енергоносіях і сировині; ліквідація існуючих диспропорцій і дефіцитів на ринку України.

Однак для забезпечення свободи інвестиційної діяльності необхідна більш ефективна взаємодія ринкових та нормативно-правових механізмів.

Держава регулює інвестиційну активність за допомогою законодавства, через державне планування, програмування, через державні інвестиції, субсидії, пільги, кредитування, здійснення соціальних та економічних програм. Для державного регулювання особливо важливо знайти оптимальне поєднання ринкової свободи і державного регулювання. Це особливо актуально в контексті твердження В. М. Пашкова, який зауважує, що на сьогодні обсяг державного сектору економіки свідчить про декларативність соціальних функцій держави, викладених у Конституції України [3, с. 187].

Зміст державного регулювання інвестиційної діяльності визначається цілями, що стоять перед державними органами, а також засобами та інструментами, якими володіє держава при проведенні інвестиційної політики.

Державне регулювання інвестиційної діяльності являє собою сукупність державних підходів і рішень, закріплених законодавством, організаційно-правових форм, у рамках яких інвестор здійснює свою діяльність. Регулюван-

ня виражається у прямому управлінні державними інвестиціями: системі податків з диференціюванням податкових ставок і податкових пільг, фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, бюджетних позичок, пільгових кредитів, у фінансовій та кредитній політиці, ціноутворенні, випуск в обіг цінних паперів, амортизаційної політики тощо. Тобто, стверджує В. В. Кудрявцева, безспірним є той факт, що для нормального інвестиційного клімату на території будь-якої держави повинна бути створена розгалужена й незалежна мережа фінансових установ, що мають налагоджені ділові та фінансові відносини з іноземними країнами. За їх допомогою буде здійснюватися переказ грошових коштів за межі України, проводиться розрахунки між контрагентами за зобов'язаннями, тобто мова йде про створення дійової банківської системи та системи небанківських фінансових установ [4, с. 30]

До основних принципів інвестиційної політики на сучасному етапі можна віднести: зниження реальних процентних ставок до рівня, відповідного ефективності інвестицій у реальний сектор економіки на засадах забезпечення збалансованого бюджету і подальшого зниження інфляції; проведення податкової реформи, що припускає розгляд інвестиційних можливостей суб'єктів ринку на основі упорядкування, спрощення і структурної перебудови існуючої податкової системи, а також вдосконалення амортизаційної політики; здійснення процесу реформування підприємств з метою підвищення їх інвестиційної привабливості; формування організаційно-правових передумов зниження інвестиційних ризиків з метою стимулювання заощаджень населення, прямих інвестицій внутрішніх і зовнішніх інвесторів; підвищення ефективності використання бюджетних інвестиційних ресурсів на основі їх конкурсного розміщення, змішаного державно-комерційного фінансування пріоритетних інвестиційних проектів, надання державних гарантій із приватних інвестицій та посилення державного контролю за цільовим використанням бюджетних коштів [5, с. 46].

Якщо повернутися до питання бюджетного інвестування, то можна констатувати, що на сьогодні правове регулювання бюджетного інвестування в господарському законодавстві здійснюється лише у загальному вигляді. Це перш за все обумовлено відсутністю системного погляду на проблеми функціонування системи бюджетного інвестування, її правову основу, а головне, нерозумінням сутності публічних інвестиційних правовідносин. При цьому в господарському законодавстві відсутній реальний механізм юридичної відповідальності за порушення порядку надання бюджетних інвестицій. Тобто в законодавстві відсутні правові конструкції, що передбачають публічно-правову відповідальність державного органу виконавчої влади. Саме тому, відповідно до ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиційна

діяльність, крім іншого, здійснюється на основі: 1) державного інвестування, у тому числі державної підтримки реалізації інвестиційних проєктів, здійснюваного органами державної влади та органами влади Автономної Республіки Крим за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і позичкових коштів, а також державними підприємствами і установами за рахунок власних і позичкових коштів; 2) інвестування, здійснюваного органами місцевого самоврядування. А ст. 10 цього Закону серед джерел фінансування інвестиційної діяльності відокремлює бюджетні інвестиційні асигнування.

Управління державними інвестиціями (ст. 12) здійснюється органами державної влади й органами влади Автономної Республіки Крим та включає планування, визначення умов і виконання конкретних дій із інвестування бюджетних і позабюджетних коштів.

Крім того, незважаючи на закріплення в численних міжнародно-правових актах, ратифікованих Україною, можливості та доцільності використання змішаних приватних та публічних інвестиційних інструментів, так само як стимулювання приватної інвестиційної діяльності, спрямованої, зокрема, на вирішення суспільно значущих соціально-економічних проблем, законодавство України по суті не містить. Тобто є завуальованими нормативно-правові засади державної підтримки такої інвестиційної діяльності, так само як спеціальний режим захисту таких інвестицій. Зазначена проблема набуває особливої гостроти у зв'язку з очевидною останніми роками необхідністю якнайшвидшої зміни орієнтирів розвитку національної економіки, пов'язаної з очікуванням іноземних інвестицій. У той же час суб'єктами внутрішніх інвестицій можуть бути: 1) публічно-правові суб'єкти; 2) приватноправові суб'єкти.

Однак на стані інвестиційної сфери негативно позначається відсутність ефективного механізму державного впливу на інвестиційну діяльність, а також механізмів взаємодії учасників інвестиційного процесу з метою більш повного використання економічних стимулів для розвитку інвестиційної діяльності. Хоча законодавець і задекларував відповідно до ст. 11 Закону України «Про інвестиційну діяльність», що державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної й соціальної політики, виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності.

Регулювання умов інвестиційної діяльності здійснюється шляхом: 1) подання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв; 2) державних норм

та стандартів; 3) заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції; 4) роздержавлення і приватизації власності; 5) визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами; 6) політики ціноутворення; 7) проведення державної експертизи інвестиційних проектів тощо.

Також важливого значення у сфері правового забезпечення свободи інвестиційної діяльності набуло законодавче закріплення окремих інститутів інвестиційного права, таких як «інвестиційний договір».

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про інвестиційну діяльність», основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода). Укладення договорів, вибір партнерів, визначення зобов'язань, будь-яких інших умов господарських взаємовідносин, що не суперечать законодавству України, є виключною компетенцією суб'єктів інвестиційної діяльності.

Термін «інвестиційний договір» використовується у двох значеннях, зазначає О. М. Вінник, а саме: широкому і вузькому. У першому (широкому) розумінні цей термін застосовується щодо договорів, які укладаються між інвестором та іншими учасниками інвестиційної діяльності і спрямовані на реалізацію будь-яких видів і форм інвестицій з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту. У другому (вузькому) розумінні термін «інвестиційний договір» застосовується щодо угод між іноземним інвестором і вітчизняними учасниками інвестиційного процесу щодо вкладення та реалізації іноземних інвестицій. Саме в цьому розумінні зазначений термін використовується у міжнародній комерційній (господарській) практиці [6, с. 177].

Інвестиційний договір є різновидом господарсько-правового договору, який має специфічні предмет і мету. Предметом такого договору є інвестиція в будь-якій не забороненій законодавством України формі. Це можуть бути передбачені законодавством форми інвестицій та інвестиційної діяльності (інноваційна діяльність, капітальні вкладення в основні фонди, корпоративна форма, лізинг, придбання не забороненого законами України рухомого та нерухомого майна, створення підприємств, що повністю належать інвестору, чи придбання останнім у власність діючого підприємства повністю, придбання майнових прав). Предметом інвестиційного договору можуть бути також дії, послуги тощо, що надаються (виконуються) учасниками інвестиційної діяльності та спрямовані на забезпечення вкладення інвестицій.

Проте поза увагою законодавця в контексті забезпечення свободи інвестиційної діяльності залишилося закріплення такого правового інституту, як інвестиційна безпека.

В окремих наукових працях цей термін зустрічається поряд із терміном «економічна» або «фінансова безпека».

При цьому політика інвестиційної безпеки може бути реалізована за такими напрямками: 1) забезпечення загальної достатності інвестицій для сталого розвитку економіки; 2) оптимізація галузевої та територіальної структури інвестицій; 3) наповнення інвестиційного процесу, всіх реалізованих інвестиційних проектів інноваційним змістом. У зв'язку з цим необхідно виділити ряд індикаторів, що відображають порогові рівні інвестиційної безпеки: 1) показники інвестиційної активності суб'єктів господарювання; 2) динаміка і структура інвестицій в основний капітал (у розрізі видів економічної діяльності, в територіальному розрізі, з функціональної структури інвестицій, а також за джерелами їх фінансування); 3) інтенсивність модернізації виробничого апарату економіки; масштабність і результативність інноваційних процесів в економіці в цілому [7]. Однак зрозуміло, що свобода інвестиційної діяльності передбачає її нормативно-правове забезпечення як першочергового і найважливішого аспекту у створенні комфортних умов для інвестування. Воно включає в себе комплекс нормативно-правових актів, які дозволяють чітко визначити положення суб'єкта інвестиційної діяльності, встановити юридичну відповідальність і порядок взаємовідносин між учасниками інвестиційної діяльності. Це є одним з інструментів створення сприятливого середовища для стабільного інвестиційного клімату. Роль держави в цій сфері, продовжує Д. В. Задихайло, насамперед полягає у формуванні чіткої правової політики та спрямування зусиль на відновлення функціонування національної інноваційної системи в ринкових умовах [8, с. 175].

Висновки. Специфічний характер свободи інвестиційної діяльності в контексті реального інвестування зумовлює певні особливості його здійснення в організації, розробки державної політики регулювання інвестиційною діяльністю. Незалежно від цього процес прийняття інвестиційних рішень передбачає такі етапи: 1) господарсько-правовий аналіз стану реального інвестування національної економіки; 2) визначення форм її реального інвестування; 3) оцінку ефективності реальних інвестиційних проектів у національній економіці; 4) забезпечення реалізації окремих інвестиційних проектів та інвестиційних програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кухар В. І. Господарсько-правове забезпечення державної інвестиційної політики : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. / В. І. Кухар. – Х., 2010. – 198 с.
2. Задихайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / Д. В. Задихайло. – Х., 2013. – 38 с.
3. Пашков В. М. Засади формування державною господарсько-правової політики у сфері охорони здоров'я / В. М. Пашков // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Економічна теорія та право. – 2011. – № 2(5). – С. 180–189.

4. Кудрявцева В. В. Кодифікація інвестиційного законодавства України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04. / В. В. Кудрявцева. – Х., 2010. – 228 с.
5. Государственное регулирование рыночной экономики : учеб. для студ. и слушателей экон. спец. / под общ. ред. В. И. Кушлина, Н. А. Волгина. – М. : Экономика, 2000. – 735 с.
6. Вінник О. М. Інвестиційне право : навч. посіб. / О. М. Вінник. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Правова єдність, 2009. – 616 с.
7. Нарышкин С. Е. Инвестиционная безопасность как фактор устойчивого экономического развития / С. Е. Нарышкин // Вопросы экономики. – 2010. – № 5. – С. 16–25.
8. Задихайло Д. В. Теоретичні аспекти конституційно-правового забезпечення діяльності держави в економічній сфері / Д. В. Задихайло // Екон. теорія та право. – 2014. – № 1(16). – С. 170–179.

REFERENCES

1. Kuhar V. I. (2010). Gospodarsko-pravove zabezpechennya derzhavnoyi Investitsynoyi polityki: dis. ... kand. yurid. Nauk. Harkiv.
2. Zadihaylo D. V. (2013) PravovI zasady formuvannya ta realizatsiyi ekonomichnoyi polityki derzhavi : avtoreferat dis. d-ra yurid. nauk. Harkiv.
3. Pashkov V. M. (2011). Zasady formuvannya derzhavoyu gospodarsko-pravovoyi polityki u sferI ohoroni zdorov'ya. Visnik Natsionalnoyi yuridichnoyi akademiyi UkraYini imeni Yaroslava Mudrogo. EkonomIchna teoriya ta pravo. 2.180–189.
4. Kudryavtseva V.V. (2010). Kodiflkatsiya Investitsynogo zakonodavstva Ukrayini : dis. ... kand. yurid. Nauk. Harkiv.
5. Gosudarstvennoe regulirovanie ryinochnoy ekonomiki: Uchebnik dlya studentov i slushateley ekon. Spets (2000). M. Ekonomika.
6. Vinnik O. M. (2009) InvestitsIyne pravo: navchalniy posibnik. K. Pravova Ednist.
7. Naryishkin S. E. (2010). Investitsionnaya bezopasnost kak faktor ustoychivogo ekonomicheskogo razvitiya. 5.16 – 25.
8. D. V. Zadihaylo (2014). Teoretichni aspekti Konstitutsiyno-pravovogo zabezpechennya diyalnosti derzhavi i ekonomIchnIy sferI. Ekonomichna teoriya ta pravo. 1(16). 170–179.

Стаття надійшла до редакції 27.09.2015

К. В. ХАРЬКОВСКАЯ

соискатель кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

ПРАВОВЫЕ СРЕДСТВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ СВОБОДЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Исследуются проблемы обеспечения свободы инвестиционной деятельности. Анализируются такие институты инвестиционной деятельности, как «инвестицион-

ный договор» и «инвестиционная безопасность». Уделено внимание проблемам бюджетного инвестирования национальной экономики, проанализированы другие формы обеспечения свободы инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, свобода инвестиционной деятельности, инвестиционная безопасность.

K. V. KHARKIVSKA

PhD. Student of the Economic Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

LEGAL MEASURES OF PROVIDING FREEDOM OF THE INVESTMENT ACTIVITY

Problem formulation. Freedom of carrying out the investment activity as an abstract opportunity or an ability of investing is a legal prerequisite for possession of subjective rights and obligations. These rights and obligations are obtained by an investor because of corresponding juridical facts within the scope of legal relations. Thus, freedom of the investment activity is the sense of a legal capacity of one or another person. Freedom of carrying out the investment activity is not absolute. It needs application of corresponding legal measures.

Analysis of recent research and publications. Economists, such as O. M. Vinnyk, D. V. Zadykhailo, V. K. Mamutov, V. M. Pashkov, O. P. Podtserkovnyi, V. A. Ustyenko, V. S. Shcherbyna, O. V. Shapovalova, etc., pay considerable attention to research of an investment policy and the investment activity. Nevertheless, scientists do not take enough notice of issues related to guaranteeing freedom of the investment activity as a component of freedom of the commercial activity.

The paper objective. The article objective is to research legal measures of providing freedom of the investment activity as a factor of investment attractiveness.

Paper main body. Effective carrying out the investment activity is possible only under existence of legal support of freedom of choice, which encompasses: 1) investments; 2) an investment activity object; 3) an area of carrying out the investment activity; 4) a legal form of carrying out the investment activity. In addition, it includes freedom of an investment agreement, a right to free usage of incomes, profits, and other money sums legally earned as a result of investing, including money transfers and unobstructed removal of money beyond Ukraine.

Normative and legislative support of freedom of the investment activity comprises a complex of normative and legislative acts, which enable to strictly determine the status of a business entity of the investment activity and to indicate legal responsibility and an order of interrelations between participators of the investment activity.

Conclusions of the research. A process of making investment decisions consists in the following stages: 1) economic and legal analysis of a position of real investing in the

national economy; 2) determination of forms of real investing; 3) evaluation of efficiency of real investment projects within the national economy; 4) providing implementation of certain investment projects and investment programs.

Short Abstract for an article

Abstract the author researches issues of providing freedom of the investment activity. The article analyzes such institutes of the investment activity as an «investment agreement» and «investment safety». The author focuses on a problem of budgetary investing in the national economy and examines other forms of providing freedom of the investment activity.

Key words: investment activity, freedom of the investment activity, investment safety.